

La premsa clandestina dels catalanistes aliadòfils

La premsa clandestina catalana, rica i combativa en defensa de la llibertat, té un títol contundent: *L'Hora de Catalunya*. Aquesta publicació dels anys quaranta, de la qual *Sàpiens* ens n'ofereix un recull, va ser impulsada pel periodista Robert Font amb el suport del consolat britànic de Barcelona. Tot i que se n'editaren 364 números, com que es tractava d'una publicació prohibida sota el franquisme, només se n'han pogut recuperar unes quantes desenes d'exemplars de l'última etapa, escampats en diversos arxius del país. Segons el periodista Albert Viladot, autor del llibre *Nacionalisme i premsa clandestina, L'Hora de Catalunya* va ser un diari a favor dels aliats, que donava informacions de guerra i que ho feia amb gosadia. Una mostra és aquest fullet de la pàgina dreta, que porta imprès amb un tampó de tinta vermella la famosa "V" de la victòria aliada i les quatre barres al bell mig de la pàgina. En els diversos números, tot i que parlen eminentment del desenvolupament de la Segona Guerra Mundial en els diversos teatres d'operacions, sempre s'hi troba alguna proclama que fa referència als anhels del poble català. Per exemple, la que diu "La nova Catalunya serà el més alt exponent de l'ordre, de la tolerància, de la justícia i el progrés".

L'Hora de Catalunya imprimia uns 150 exemplars en multicopista, normalment en format foli a una sola cara, i es distribuïa només a coneguts. El coordinador era un anglès d'ascendència catalana, Frank Sena. El fet que el consolat col·laborés a tirar endavant aquest butlletí sembla que era un gest envers la gent del Front Nacional de Catalunya, que ajudava a creuar els Pirineus els qui fugien de l'Holocaust, i també a nombrosos aviadors anglesos abatuts en territori enemic. La consigna era que ja se'n desentendrien si les autoritats espanyoles feien *casus belli* de la publicació. A banda, el consolat també editava un butlletí en espanyol no afectat per la persecució franquista.

Els facsímils que presentem esdevenen, doncs, un document excepcional de la vinculació de Catalunya amb els aliats, en un moment en què ser aliadòfil podia tenir severes conseqüències. Per exemple, i segons recull Viladot, el director del programa de ràdio de música de jazz i folk americà a Ràdio Barcelona, Jordi Janer, va ser apallissat pels falangistes en sortir del consolat americà, acusat de fer propaganda nord-americana.

Lluís Esteve i Taulina, un dels difusors de la publicació, explicava que la informació que oferien els fulls volants era treta de l'escolta de diverses ràdios estrangeres, especialment la BBC de Londres, i traduïda al català. "Com a control de l'acceptació que podia tenir la publicació vaig demanar, a través del consolat britànic de Barcelona, que si als aliats els plaïa la meua modesta col·laboració clandestina, em fessin el favor d'interpretar, a l'emissió catalana de Jordi Marín, el disc *The King is still in London*, cosa que varen fer unes setmanes més tard". A partir d'aleshores "jo personalment em cuidava de portar cada dia *L'Hora* al consolat britànic, situat aleshores al passeig de Gràcia, cantonada amb el carrer del Consell de Cent, a l'edifici on antigament hi havia hagut els pianos Izàbal. Cada dia, cap a les onze del matí, pujava al primer pis per deixar-los una dotzena d'exemplars. L'entrega la feia a un senyor Cargol. Tenia 7 col·laboradors repartidors del diari: [...] La redacció era a la via Laietana, 149, i la impressió es feia, cada dia excepte els diumenges, al carrer de la Unió, 26, amb una multicopista plana i fet full per full, o sigui en fulls de dues pàgines".

Lluís Esteve va morir el 1991 lluny del seu país, a Alsàcia. És un dels molts catalans desconeguts que lluitaren per la democràcia des de l'interior del país i esquivant la repressió del règim franquista. *Sàpiens* recupera aquesta petita història també com a homenatge als qui lluitaren per la llibertat en temps difícils.

'Sàpiens' recupera aquesta petita història com a homenatge als qui lluitaren per la llibertat en temps difícils

Josep Maria Figueres

Professor d'Història del Periodisme a la UAB